

BORCUN TAKSİTLE ÖDENMESİ

Sevinde
ÇAYUŞOĞLU
Avukat

Borcun taksitle ödenmesi, ödeme emrinin kesinleşmesinden sonra veya haczedilmiş malların satışından önce gerçekleşebilecek bir aşamadır. Ödenecek borç haciz aşamasından önce taksitle bağlanmak istenilirse, borçlunun malları haczedilemez, taksitle ödeme istemi haciz safhasından sonra gerçekleşirse haczedilen mallar satılamaz.

Bu sebeple, borcun taksitle ödenmesi konusunda uygulanacak hükümler ve şekil şartları farklı olduğu için hacizden önce taksitle ödeme ve hacizden sonra taksitle ödeme şeklinde ayırım yapmak gerekir.

1) HACİZDEN ÖNCE TAKSİTLE ÖDEME

Haciz aşamasından önce taksitle ödeme istemi, hacze gidilmeden önce olabileceği gibi, haciz sırasında da olabilir. Her iki durum da alacaklının muvafakatine bağlıdır. Alacaklı kabul etmeyip borçlunun mallarının haczedilmesini de isteyebilir.

İcra dairesinde yapılacak anlaşmalarda icra müdürünün hazır bulunması şekil şartıdır. Uygulamada icra müdürü önünde yapılmayan anlaşmalar ile icra takibinin durmadığı kabul edilmektedir.

Hacze gidilmeden önce yapılacak taksitle ödeme anlaşmasında alacaklının hazır bulunması şekil şartı değildir, alacaklıya muhtıra gönderilerek de yapılabilir.

Haciz için borçlunun ev ya da işyerine gidildiğinde borçlunun teklifi ve alacaklının rızası tutanağa kaydedilerek imzalanır. Bu durum, alacaklının haciz talebini geri almış olduğu anlamına geldiği için borçlunun malları haczedilemez.

Hacizden önce taksitle ödeme durumu İcra ve İflas Kanununda açıkça düzenlenmemiş olup,

Haciz isteme süresi ile ilgili İ.İ.K m. 78/2 "Haciz istemek hakkı, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren bir sene geçmekle düşer. İtiraz veya dava halinde bunların vukuundan hükmün katılaşmasına kadar veya alacaklıyla borçlunun icra dairesinde taksit sözleşmeleri yapmaları halinde taksit sözleşmesinin ihlaline kadar geçen zaman hesaba katılmaz."

ve ceza istemi konusunda İ.İ.K m. 340 "111 inci madde mucibince veya alacaklının muvafakati ile icra dairesinde kararlaştırılan borcu ödeme şartını, makbul bir sebep olmaksızın ihlal eden borçlu, alacaklının şikâyeti üzerine tetik mercii tarafından bir aydan üç aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılır" hükümleri uygulanmaktadır.

Bu sebeple, taksitle ödeme anlaşması:

- Alacaklı ve borçlunun istedikleri biçimde olabilir.
- Ödenmemesi durumunda 340. madde hükümlerinin uygulanabilmesi için taksit miktarları belirli olmalıdır.
- Ödenmemesi durumunda taksit ödeme tarihleri belirli olmalıdır.

Bu doğrultuda taksitle ödeme anlaşmasının hükümleri şu şekilde açıklanabilir:

- İcra takibi durur.
- Anlaşmanın devamı süresince İ.İ.K m. 106' da belirtilen satış istem süreleri işlemez.
- Alacaklı, anlaşılan tarihte taksit ödenmediğinde, icra takibinin devamını isteyebilir.
- Alacaklı, taksidin zamanında ödenmemesinin makul bir sebebe dayanmaması durumunda İ.İ.K m. 340' a göre borçlunun hafifi hapis cezası ile cezalandırılmasını isteyebilir.

2) HACİZDEN SONRA TAKSİTLE ÖDEME

İcra ve İflas Kanunu m. 111'de açıkça düzenlenmiştir:

"Borçlu alacaklının satış talebinden evvel borcunu muntazam taksitlerle ödemeği taahhüt eder ve birinci taksiti de derhal verirse icra muamelesi durur.

Şu kadar ki, borçlunun kâfi miktar malı, haczedilmiş bulunması ve her taksitin borcun dörtte biri miktarından aşağı olmaması ve nihayet aydan aya verilmesi ve müddetin üç aydan fazla olmaması şarttır.

Borçlu ile alacaklının borcun taksitlendirilmesi için icra dairesinde yapacakları sözleşme veya sözleşmelerin devamı süresince 106 ve 150/e maddelerindeki süreler işlemez. Ancak bu sözleşme veya sözleşmelerin toplam süresinin on yılı aşması halinde, aştığı tarihten itibaren süreler kaldığı yerden işlemeye başlar.

Taksitlerden biri zamanında verilmezse icra muamelesi ve süreler kaldığı yerden devam eder."

Yani, hacizden sonra taksitle ödeme yapılabilmesi için;

- Borçlunun satış talebinden önce taksitle ödemeyi taahhüt etmiş olması,
- Borçlunun yeteri kadar malının haczedilmiş olması,
- Her taksidin borcun dörtte birinden aşağı olmayıp ilk taksidin hemen ödenmiş olması ve ödeme süresinin üç aydan fazla olmaması gerekir.

Bu şartlar gerçekleşmeden yapılmış taksitle ödeme taahhüdü icra takibini kendiliğinden durdurmaz ve borçlunun hacizli malları satılır. Alacaklının muvafakat etmesi ile taksitle ödeme anlaşması yapılabilir.

Kanunda belirtilen şartlar göz önünde tutulduğunda hacizden sonra taksitle ödemenin hükümleri şu şekilde özetlenebilir:

- Alacaklının muvafakati olmasa bile m. 111'deki şartların gerçekleşmiş olması ile icra takibi kendiliğinden durur.
- İcra takibinin kendiliğinden durmasının sonucu olarak, hacizli mallar satılamaz.
- Alacaklı, taksitlerden birinin ödenmemesi halinde borcun tamamı için icra takibine devam edilir ve alacaklının talebi ile hacizli mallar satılır.
- Borçlunun satış ilanını öğrendikten sonra taksidi ödemek istemesi satışı durdurmaz. Satışın durması alacaklının muvafakatine bağlıdır.
- Makul bir sebep olmadan taksidin ödenmemesi halinde alacaklı madde 340' a dayanarak borçlunun hafif hapis cezası ile cezalandırılmasını isteyebilir.

Sevinde ÇAVUŞOĞLU
Avukat